

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM BECERİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Bircan EYÜP*
Serap UZUNER YURT**

ÖZET

Bu araştırmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin yazılı iletişim için gerekli olan yazma becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Erzincan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan Çocuk Gelişimi, Acil Durum ve Afet Yönetimi, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Erzincan Meslek Yüksekokulundan Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ile Adalet programlarında öğrenim gören ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmamıza bu sınıflardan gönüllü 100 öğrenci katılmıştır. Örnekleme alınan meslek yüksekokulu 2. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacılar tarafından altı konu belirlenmiştir. Öğrencilerden bu konulardan birini seçerek düşüncelerini içeren bir yazı yazmaları istenmiştir. Yazılar nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Öğrencilerin kâğıtları araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Elde edilen veriler karşılaştırıldığında % 92 oranında tutarlılık sağlandığı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerisine yeterli düzeyde sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik derslere programlarda daha fazla yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

***Anahtar Sözcükler:** Yazılı Anlatım, Meslek Yüksekokulu, Yazım Kuralları.*

A STUDY ON THE WRITING SKILLS OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

ABSTRACT

In this study, the aim is to assess the writing skills of vocational school students which is necessary for written communication. The sample was formed of 2nd year

* Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, bircaneyp@gmail.com

** Öğrt. Gör., Erzincan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, suzuner@erzincan.edu.tr

students in Erzincan University Vocational School of Health Services' Child Development, Emergency and Disaster Management, and Medical Documentation and Secretaryship departments, and Erzincan Vocational School's Office Management and Administrative Assistance and Jurisprudence departments during the 2010-2011 academic year. 100 students from these departments voluntarily participated in the study. Six different topics were chosen by the researchers in order to assess the 2nd year students' writing skills. The students were asked to choose any one of these six topics and write a composition about it. The texts were then analyzed, using a qualitative research method, namely content analysis. Students' papers were examined one by one by the researchers. When the obtained data were analyzed, it was found with 92% consistency that vocational school students did not possess writing skills at a sufficient level. In the light of this finding, it is suggested that courses that will improve vocational school students' writing skills should be added to the curriculum of their programs.

Key Words: Writing Skills, Vocational School, Rules of Writing.

1.GİRİŞ

İnsan, var olduğu toplum içerisinde kendini ifade edebilmek ve karşısındaki bireyleri anlayabilmek için iletişim kurmaya ihtiyaç duyar. Çeşitli iletişim yöntemlerinden yararlanan bireyin en temel aracı dildir. Dilin iletişim yönü üzerinde duran Korkmaz (2003), dili "insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistem" (s. 43) olarak tanımlar. Benzer şekilde Aksan (1987) da dili, "insanı insan yapan niteliklerin başında sayar ve insanın duygularını, düşüncelerini, isteklerini, hayallerini bütün incelikleriyle açığa vurmasına, yaşamını sürdürebilmesine olanak sağlayan önemli bir unsur olarak görür. Tanımlardan hareketle kişinin, dilini ne kadar iyi kullanabilirse çevresindeki bireylerle o oranda sağlıklı iletişim kurabileceği söylenebilir. (Özbay, 2006; Koçak, 2005). Dilini tam ve etkili kullanamayan bireylerin toplumla etkili bir iletişim kurması zorlaşmaktadır. Bu aşamada bireyin dili kullanabilme becerisinin önemi ortaya çıkmaktadır.

İnsan, dil yeteneğini doğuştan hazır bulur, fakat dili sonradan öğrenir ve geliştirir. Kişi, çocukluğundan itibaren önce aile içinde, sonra okul ve diğer çevrelerde sahip olduğu bu yeteneği geliştirmeye başlar (Özkan, 2010). Birey diline ait özellikleri, incelikleri, zenginlikleri gerçek anlamda sistemli, düzenli ve programlı bir şekilde ilköğretim düzeyinde öğrenmeye başlamakta ve yükseköğretimin sonuna kadar da bu süreç devam etmektedir. Okullarda bu nedenle ana dil öğretimine öncelik verilmektedir. Ana dil öğretimiyle birlikte bireye dinleme, okuma, konuşma ve yazma gibi temel dil

becerileri kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu bakımdan okullarda en önemli sorumluluk Türkçe derslerine yüklenmektedir. Çünkü Türkçe dersinin genel amaçlarında özellikle öğrencilerin bu temel dil becerilerini en iyi şekilde kazanmalarının üzerinde itinayla durulmaktadır (MEB, 2006). Temel dil becerilerinden dinleme ve okuma anlama alanını, konuşma ve yazma anlatma alanını oluşturur. Türkçe dersinin temelini oluşturan anlama ve anlatma becerileriyle bireylerin dil becerilerini geliştirerek onların iletişim yeteneklerinin artırılmasına yardımcı olmak amaçlanmaktadır (Ungan, 2007).

Birey, okulda kazandığı bu dil becerileri vasıtasıyla sosyal yaşamı içerisinde diğer bireylerle iletişim kurarken çeşitli sözlü ve yazılı iletişim araçlarından yararlanmaktadır. Bu iletişim araçları içerisinde en etkili olanı yazılı anlatım becerisidir (Ungan, 2007). “Yazılı anlatım, her türlü olay, düşünce, durum ve duyguları dili en güzel şekilde kullanarak belirli bir plan dâhilinde başkalarına ve yarınlara ulaştırmayı ve böylece kalıcılığı sağlamayı amaçlayan bir araçtır” (Aktaş ve Gündüz, 2009: 163). Birey bu araç vasıtasıyla hem kendi iç dünyasında yaşadığı duygu, düşünce ve hayalleri diğer bireylerle paylaşma imkânına sahip olmakta hem de toplumsal yaşamı içerisinde gerekli olan birçok formal ya da informal bilgi alışverişini gerçekleştirebilmektedir. Bunların yanında içinde bulunduğumuz demokratik toplumda kişilerin haklarını aramalarında ve özgürlüklerini savunmalarında da sahip oldukları yazma becerisinin büyük önemi vardır (Uçgun, 2009). Yıldız, yazmayı bir ihtiyaç olarak görür ve ona (2008) göre yazma “eş ve dostlarımızla iletişim kurmak için kişisel; insanları bilgilendirmek, onlara yön vermek, onları aydınlatmak için toplumsal; hangi meslekten olursak olalım yazmak zorunda olduğumuz için uğraşsal bir ihtiyaçtır” (s. 205). Bu gereksinim yazmaya verilen önemi arttırmakla birlikte iletişim çağını yaşadığımız günümüzde ve internetin her alanda hızla yayılmasıyla birlikte yazma, vazgeçilmez bir iletişim aracı olma görevini de devam ettirmektedir.

Bireyin bu beceriyi kazanabilmesi için iyi bir eğitim alması önemlidir. Çünkü konuşma ve dinleme becerileri okul hayatı olmadan da belli bir seviyeye kadar geliştirilebilirken yazma ve okuma becerileri için eğitim alınması gereklidir (Belet ve Yaşar, 2007). Özellikle “yazılı anlatım pek çok alt beceriyi gerektiren çok yönlü, karmaşık ve zor bir süreçtir. Bunun nedeni bir metni oluştururken birçok bilişsel, dil bilimsel ve fiziksel işlemle birlikte metnin nasıl yazılacağı (metin yapısı), kime yazılacağı (hedef kitle) ya da niçin yazılacağı ilişkilendirilerek bir kompozisyon oluşturulmaya çalışılmasının zorluğudur” (Cavkaytar, 2010: 133). Bu zorluk çoğu zaman öğrencilerin yazma çalışmalarına karşı olumsuz bir tutum sergilemelerine neden olmaktadır. Fakat öğrencinin alacağı iyi bir yazma eğitimi onun birçok yönden olumlu gelişimine katkı sağlayacaktır. Güneş (2007)’e göre bu katkılar şöyle sıralanabilir (s.161-162):

Yazma, zihinsel süreçlerin harekete geçirilmesini, düşüncelerin düzenlenmesini, cümlelere aktarılmasını ve böylece iletişim kurulmasını kolaylaştırmaktadır.

• Yazma, düşüncelerin kâğıt üzerine dökülmesini sağlamaktadır. Kâğıt üzerine dökülen düşünceler daha kolay incelenmekte, karşılaştırılmakta, genişletilmekte, yeniden düzenlenmekte ve sistemli hale getirilmektedir. Bu düzenleme işlemi öğrencinin hem düşüncelerini hem de zihin yapısını düzenlemesini getirmektedir.

• Yazma, düşünceleri sorgulama, gözden geçirme, tartışma, yeniden anlamlandırma ve yazılı tartışmayı kolaylaştırmaktadır.

• Yazma, düşünmeyi geliştirmekte, çalışmalarda ve öğrenme sürecinde zihnin merkeze alınmasını sağlamaktadır.

• Yazma, düşünceleri inceleme, karşılaştırma, sorgulama işlemlerine yardım etmekte ve düşünceler hakkında düşünmenin kapısını açmaktadır. Böylece çok yönlü düşünme biçiminin geliştirilmesini sağlamaktadır.

• Yazma, birçok duyguya dokunmayı getirmektedir. Duyu organıyla alınan anlamlar öğrenciyi etkilemekte ve öğrenci duygularını yazarak ifade etmektedir.

• Öğrencilerin gözlediklerini, dinlediklerini ve okuduklarını yazmaları daha iyi anlamalarını getirmektedir.

Genel olarak bakıldığında yazma becerisi bireyin dilsel, zihinsel ve sosyal gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Öğrencinin bu beceriyi başarılı bir şekilde davranışa ve alışkanlığa dönüştürebilmesinde öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Göçer (2010)'e göre öğretmen yazılı anlatım becerisine yönelik yaptıracağı çeşitli uygulamalarla ve etkinliklerle öğrencinin bu beceriyi kazanmasına rehberlik etmelidir. Yazma çalışmaları ön bir bilgi ve hazırlık süreci gerektiren özel bir alandır. Öğretmenler yazma sürecine yeni başlayan öğrencilere bu konuda gerekli bilgiyi sunmalı ve daha sonrasında yönlendirmelerini yapmalıdırlar. Sınıf içerisinde öğretmen gözetiminde öğrencinin çeşitli yazma çalışmaları yapması sağlanmalıdır. Yazma alanına yönelik çalışmalarda öğretmenler yapılan etkinlikleri ayrıntılı bir şekilde incelemeli ve öğrenciye dönüt vermelidir. Aksi takdirde öğrenci kendisini değerlendiremeyeceği için olumlu ve olumsuz yönlerini göremeyecektir. Fakat sınıfta öğretmenin gözetiminde yapılması gereken yazma etkinlikleri daha çok ev ödevleriyle geçiştirilmektedir (Gündüz ve Şimşek, 2011). Bu nedenle de öğrencilerin okullarda sağlıklı bir yazma becerisi ve alışkanlığı elde etmeleri zorlaşmaktadır. Yazma becerisine yönelik yapılan birçok çalışmada da okulların öğrencilere yazma becerisini kazandırmada yetersiz kaldığı belirlenmiştir (Koçak, 2005; Avcı, 2006; Kırbas, 2006; McCurdy, Watson, Skinner ve Shriver, 2008; Urgan ve Arıcı, 2008).

Yazma becerilerinde öğrencilerin zorlandıkları diğer bir husus ise noktalama işaretleri ve yazım kurallarıdır. Bir yazının tam olarak anlaşılabilmesi için noktalama işaretlerinin yerli yerinde kullanılması ve yazım kurallarına uygun olması gerekmektedir. Dilin mekanik yönü olarak görülen bu unsurlar öğrenciler tarafından çoğu zaman anlaşılammakta ve bunun sonucu olarak da yazma çalışmalarında doğru

bir şekilde kullanılamamaktadır. Aşıcı ve Mataracı (1999) ilköğretim 5. sınıf öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada bu öğrencilerin noktalama işaretlerini ve yazım kurallarını uygulama konusunda yetersiz olduklarını belirlemişlerdir. Yine Urgan ve Arıcı (2008) ilköğretim ikinci kademedeki okuyan öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada 193 öğrencinin % 47,4'ünün noktalama işaretlerini yanlış kullandıklarını tespit etmişlerdir.

Yazma becerisinin gelişmesinde önemli unsurlardan biri de bireyin okuma alışkanlığına sahip olmasıdır. Bireyin hem duygu, düşünce ve hayallerini etkili ve doğru bir şekilde anlatabilmesi için hem de kelime hazinesini zenginleştirebilmesi için düzenli bir okuyucu olması gerekmektedir (Arıcı ve Urgan, 2008). Sürekli ve bilinçli okuyan bir birey, düşünce ve hayal dünyası geliştirdiği için yazma çalışmalarında karşısına çıkan bir konu hakkında düşüncelerini rahatlıkla kâğıda dökülebilmektedir. Yapılan bir araştırmada, öğrencilerin daha iyi bir yazar olmalarında dikkatli okumanın yardımcı olacağını kabul ettikleri belirlenmiştir (Georg, 2006). Okuma ve yazma becerilerinin doğrudan ilişkili olması (Gansle, Vanderheyden, Noell, Resetar ve Williams, 2006) ve özellikle okumanın yazmayı tamamlayıcı bir unsur olması nedeniyle öğrencilere bu becerilerin paralel bir düzen içerisinde kazandırılması gerekmektedir. Fakat yapılan birçok araştırmada Türkiye’de okuma oranının çok düşük olduğu belirlenmiştir (Yılmaz, 2009; Yaman ve Süğümlü, 2010; Çetin ve Karaata, 2010). Bu olumsuz sonuç yazma becerisinin de istenilen düzeye çıkamamasında önemli bir neden olarak görülmektedir.

Yazma becerisini iyi bir şekilde kazanan birey sadece okul içerisinde değil sosyal yaşamında ve meslek hayatında da başarılı olabilmektedir. Günümüzde teknolojinin gelişmesi ve iletişimin ön plana çıkmasıyla birlikte meslekî anlamda üst düzey yeteneklere sahip olan bireyler öncelik kazanmaktadır. Bu durum sadece dört yıllık fakültelerden mezun olan bireyler için değil meslek yüksekokullarından hatta ortaöğretim mezunlarından da beklenmektedir. Özellikle bugünün koşullarında ara elemana sık sık ihtiyaç duyulması meslek yüksekokullarının önemini arttırmıştır. Yakın zamana kadar çok fazla önemsenmeyen yüksekokullar artık toplumda belli bir iş sahasına eleman yetiştirmede büyük sorumluluklar yüklenmektedir. Bu nedenle bu okullarda okuyan bireyler mezuniyet sonrasında meslekî bilgileri iyi bilmesinin yanı sıra sosyal iletişimin, takım çalışmalarına uyabilme kabiliyetinin, yazılı ve sözlü iletişimdeki becerilerinin gelişmiş ya da yeterli derecede olması beklenir. ‘Nitelikli ara eleman’ ihtiyacının günümüz şartları doğrultusunda çok daha geniş bir alana yayıldığını düşünürsek, işgörenlerin meslekî bilgi ve edinimlerini pek çok alanda insanlarla etkili bir biçimde iletişim kurabilecek şekilde gerçekleştirmeleri gerekmektedir (Aktaş, 2007).

Bu çalışma, yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı ‘nitelikli ara eleman’ olarak yetiştirilen meslek yüksekokulu öğrencilerinin yazılı iletişim için söz konusu olan yazma becerilerinin değerlendirilmesini amaçlamıştır.

2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın örnekleme ve verilerin toplanma ve analizi süreci hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel bir araştırma yöntemi olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, mevcut olan iletişim boyutlarını analiz etmek ve buradan mevcut olmayan sosyal gerçeğin belirli boyutlarına (kaynak-hedef-ortam) yönelik çıkarım yapmak amacıyla, metinlerin içeriklerini analiz eden ve bu süreçte belirli kurallar çerçevesinde hareket eden bir yöntemdir (Gökçe, 2006).

2.1. Araştırmanın Örnekleme

Bu araştırmanın örneklemini 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Erzincan Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan Çocuk Gelişimi, Acil Durum ve Afet Yönetimi, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Erzincan Meslek Yüksekokulundan Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı ile Adalet programlarında öğrenim gören ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmamıza bu sınıflardan 100 öğrenci katılmıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada problemin doğru bir biçimde belirlenebilmesi, detayları ortaya konulabilmesi ve kuramsal yapının oluşturulabilmesi için kaynak taraması yapılmış, benzer çalışmalar incelenmiştir. Uygulamanın güvenilirliği için örneklem dışında kalan 20 meslek yüksekokulu öğrencisine ön bir uygulama yapılmıştır. Sonrasında uzman görüşü de alınarak örnekleme alınan meslek yüksekokulu 2. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından altı konu belirlenmiştir. Bu konular;

1. *Sevdiklerimize vereceğimiz en değerli hediye, ne altın ne de mücevher. Yalnız kendimizden küçük bir parça.*

2. *Söylediklerinize dikkat edin, düşüncelerinize dönüşür. Düşüncelerinize dikkat edin, duygularınıza dönüşür. Duygularınıza dikkat edin, davranışlarınıza dönüşür. Davranışlarınıza dikkat edin, alışkanlıklarınıza dönüşür. Alışkanlıklarınıza dikkat edin, değerlerinize dönüşür. Değerlerinize dikkat edin, karakterinize dönüşür. Karakterinize dikkat edin, kaderiniz olur.*

3. *Bir lokma ekmeğe arıyorsan ekmeğisin, can suyunu aramadaysan can'ın Sen. ne'yi arıyorsan o'sun sen.*

4. *“İnsanlar tecrübeleri nispetinde değil, tecrübelerinden aldıkları dersler nispetinde olgundur.*

5. *İnsanlar gelmeleriyle yalnızlıklarını dağıtanları severler, gitmeleriyle kendilerini yalnız bırakanlara âşık olurlar.*

6. *Miskin âdemoğulları/ ekinlere benzer gider/ kimi biter kimi yiter/ yere tohum saçmış gibi.*

Öğrencilerden bu konulardan birini seçerek düşüncelerini içeren birer yazı yazmaları istenmiştir. Uygulama bizzat araştırmacılar tarafından yapılmış sonunda hemen geri toplanmıştır.

Nitel araştırma yöntemi olan içerik analizi yöntemiyle öğrencilerin yazdıkları yazılar analiz edilmiştir.

İçerik analizi yazılı veya sözlü materyalin sistemli bir analizi olup söylenenin ya da yazılanın kodlanarak nicelleştirilmesidir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve iliksilere ulaşmaktır. Böylece sözel bilgi nicel veriye dönüştürülür.(Yıldırım, Şimşek, 2008)

Söz konusu kâğıtlar, Türk Dil Kurumu tarafından 2005 yılında yayınlanan Yazım Kılavuzu'na göre değerlendirilmiş ve öğrencilerin yaptığı yazım, noktalama hataları belirlenmiştir. Ayrıca kâğıtlardaki anlatım bozuklukları, verilen konuları ifade ediş düzeyleri, kâğıt düzenleri de dikkate alınarak öğrencilerin eksik oldukları konuların bir listesi frekans ve yüzdeleriyle (%) birlikte hazırlanmıştır.

Öğrencilerin kâğıtları araştırmacılar tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Elde edilen veriler karşılaştırıldığında % 92 oranında tutarlılık sağlandığı tespit edilmiştir. İçerik analizi çalışmalarında en az % 70 düzeyinde bir güvenilirlik yüzdesine ulaşmak gerekir (Yıldırım, Şimşek, 2008). Bu bakımdan araştırmacıların elde ettikleri veriler arasındaki tutarlığın yeterli olduğu söylenebilir.

3.BULGULAR

Bu bölümde meslek yüksekokulu öğrencilerinin seçtikleri bir konuyu ifade edebilme düzeyleri, kâğıt düzenleri, yazım ve noktalama hataları ile anlatım bozuklukları hakkında elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Seçtikleri Konuları İfade Edebilme Düzeyleriyle İlgili Bulgular

Meslek yüksekokul öğrencileri kendilerine verilen altı farklı konudan birini seçip o konuyla ilgili bir metin oluşturmuşlardır. Tablo 1'de öğrencilerin seçtikleri konuları hangi düzeyde edebildikleri gösterilmiştir.

Tablo 1

Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Oluşturdukları Metinde Konuyu İfade Edebilme Düzeyleri

	Öğrenci	
	f	%
Tam ifade edebildi	80	% 80
Kısmen ifade edebildi	6	% 6
Hiç ifade edemedi	14	% 14
TOPLAM	100	% 100

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan 100 meslek yüksekokulu öğrencisinin % 80'i konuyu doğru anlamış ve oluşturduğu metinde doğru ifade edebilmiştir. Öğrencilerin % 6'sı konuyu kısmen anlamış ve oluşturdukları metinde kısmen ifade edebilmiştir. Öğrencilerin % 14'ü ise seçtikleri konuyu anlamamışlar ve yanlış ifade etmişlerdir. Meslek yüksekokulunda 2. sınıfta öğrenim gören 14 öğrencinin konuyu yanlış anlamış olması ve ifade edememesi dikkat çekicidir.

3.2. Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Kâğıt Düzeniyle İlgili Bulgular

Meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin metni oluştururken kâğıt düzenine dikkat edip etmedikleriyle ilgili bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Kâğıt Düzenleriyle İlgili Bulgular

	Öğrenci	
	f	%
Kâğıt düzeni var	43	% 43
Kâğıt düzeni yok	57	% 57
TOPLAM	100	% 100

Tablo 2'de görüldüğü üzere meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrenciler yazılı çalışmalar için kullandıkları kâğıtlarda kâğıt düzenine çok fazla özen göstermektedir. Öğrencilerin % 43'ü yaptıkları çalışmada kâğıt düzenine dikkat ederken % 57'si kâğıt düzenine dikkat etmemiştir. Yapılan hatalar; kâğıdın alt, üst, sol ve sağ kenarlarında gerekli boşlukların bırakılmaması, paragraf başlarının olmayışı, karalamaların yapılması, yazılara başlık konmayışı olarak sıralanabilir.

3.3. Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Yazım ve Noktalama Hataları ve Anlatım Bozukluklarıyla İlgili Bulgular

Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin metinlerinde yaptıkları yazım ve noktalama hataları ve anlatım bozukluklarıyla ilgili bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM BECERİLERİ...

Tablo 3

Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Yazım ve Noktalama Hataları ve Anlatım Bozuklukları

Öğrenci	Yanlış yazılan kelime	Noktalama işareti	De bağlacının yazımı	Ki bağlacının yazımı	Soru ekinin yazımı	Büyük harflerin kullandığı yerler	Anlatım bozuklukları
1	X		X			X	X
2	X					X	
3	X	X				X	
4	X	X					
5	X		X			X	X
6	X		X	X		X	X
7	X	X					X
8	X	X	X			X	
9							
10	X	X	X			X	
11						X	X
12	X						
13							X
14	X	X	X				X
15		X					
16	X	X	X			X	
17							
18	X	X	X			X	
19		X				X	X
20			X			X	X
21		X					X
22		X	X				
23	X		X			X	
24						X	X

Bircan EYÜP – Serap UZUNER YURT

25	X	X					
26		X	X				
27	X	X	X				
28							
29							
30	X		X				X
31	X		X				X
32		X	X				
33	X	X	X				
34	X		X				
35							
36							
37	X		X				X
38			X				X
39	X	X					
40		X	X				
41	X	X				X	X
42		X				X	X
43		X				X	X
44	X		X			X	
45						X	X
46	X	X				X	
47	X		X			X	X
48	X		X			X	
49	X						X
50	X						
51	X						
52		X	X			X	X
53							X
54	X	X				X	
55	X		X			X	
56	X						
57	X						
58	X		X			X	X

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIM BECERİLERİ...

59		X				X	
60	X						
61	X	X	X			X	X
62	X	X				X	X
63	X	X	X			X	
64		X				X	
65		X				X	X
66							
67	X	X	X			X	X
68	X				X	X	
69	X		X			X	
70	X						
71	X					X	X
72		X				X	
73	X		X				X
74	X						X
75							
76	X	X				X	
77	X	X	X				X
78	X						
79	X					X	X
80	X	X	X				X
81	X						X
82	X		X			X	
83		X	X			X	
84	X	X	X			X	
85	X	X				X	X
86	X					X	X
87		X					
88							X
89	X	X				X	
90	X		X			X	
91	X		X			X	X
92	X	X				X	

93	X	X	X			X	
94		X	X				
95	X		X			X	X
96	X						
97	X	X	X			X	X
98	X	X	X				X
99	X	X	X			X	X
100	X	X	X			X	
Yanlış Yapan Öğrenci	67 (% 67)	48 (% 48)	46 (% 46)	1 (% 1)	1 (% 1)	53 (% 53)	43 (% 43)
Doğru Yapan Öğrenci	33 (% 33)	52 (% 52)	54 (% 54)	99 (% 99)	99 (% 99)	47 (% 47)	57 (% 57)

Tablo 3 incelendiğinde meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin en çok hatayı kelimelerin yazımında yaptıkları görülmektedir. 67 öğrencinin kelimelerin yazımında sorun yaşadığı, 33 öğrencinin ise kelimeleri doğru yazdığı ve herhangi bir hata yapmadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin özellikle ayrı yazılması gereken kelimeleri birleşik, birleşik yazılması gereken kelimeleri ise ayrı yazdıkları belirlenmiştir. Yazımında en çok hata yapılan kelime ‘şey’dir. Öğrencilerin 37’si ‘şey’ kelimesini bir, her gibi kelimelerle birleşik yazmıştır. Yine ‘ya da’ bağlacı 9 öğrencinin kâğıdında ‘yada’ şeklinde yazılmıştır. En çok rastlanan diğer bir hata ise ‘yalnız’ kelimesinin yazımı ile ilgilidir. 6 öğrencinin kâğıdında ‘yalnız’ kelimesi ‘yanlız’ olarak yazılmıştır. Yine ‘bir’ kelimesinin 11 kâğıtta ‘bi’ şeklinde yazıldığı belirlenmiştir. Bu tür hataların yanında ayrı yazılması gereken ‘ne kadar’, ‘o kadar’, ‘her zaman’ gibi kelimelerin birleşik yazıldığı; ‘insanoğlu’, ‘üstünkörü’, ‘birçok’, ‘gözyaşı’, ‘gelgelelim’ gibi birleşik yazılan kelimelerin ise ayrı yazıldığı belirlenmiştir.

Kâğıtlarda bunların yanında *psikolok*, *sanarsın*, *ayakda*, *bırakdığı*, *uğraşıyo*, *ömüre*, *yini*, *yapacam*, *maalesef*, *muhabeti*, *burda*, *şurda*, *baya*, *meşkul*, *düşülünüyo*, *humarsızca*, *edicez*, *almıyosa*, *düşünmiyo* gibi yanlış yazılan kelimelere de sıkça rastlanmıştır. Kâğıtlarda dikkat çeken diğer bir hata ise ayrı yazılmaması gereken eklerin ayrı yazılmasıdır. Örneğin ‘kalbi dir’, ‘dünya ya’, ‘olan dır’, ‘kibir den’ gibi kullanımların kâğıtlarda yer bulması da bu konularda öğrencilerin zihninde bir karışıklığın olduğu ya da yetersiz bilgiye sahip olduklarının göstergesidir.

Öğrencilerin kâğıtlarında noktalama işaretleriyle ilgili de sıkça hataya rastlanmıştır. Öğrencilerin % 48’inin noktalama işaretlerini doğru yerlerde kullanmadığı belirlenmiştir. % 52’sinin ise noktalama işaretlerini kullanma konusunda sorunlarının olmadığı belirlenmiştir. Fakat oranlara bakıldığında öğrencilerin hemen

hemen yarısının noktalama işaretleri konusunda eksiklerinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yazı çalışmalarında nokta, virgül, kısa çizgi, noktalı virgül ve soru işaretinde hata yaptıkları tespit edilmiştir. 14 öğrencinin kâğıdında nokta, 7 öğrencinin kâğıdında noktalı virgül, 6 öğrencinin kâğıdında kısa çizgi, 4 öğrencinin kâğıdında ise soru işareti ile ilgili hata yapıldığı belirlenmiştir. En çok hatanın ise virgölün kullanımıyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. 34 öğrencinin kâğıdında virgölün kullanımına yönelik hatalar mevcut olmakla birlikte bu hataların daha çok birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının (Örn: Pahalı hediyeler gezmeler yemekler bize zevk vermezdi.) ve sıralı cümlelerin arasına (Örn: Bir şeyi denemek onun zorluklarıyla baş etmek bireye olgunluk kazandırıyor.) virgölün konulmamasıyla ilgilidir. Öğrencilerin kâğıtlarında en çok rastlanan üçüncü hata ise anlatım bozukluğudur. Öğrencilerin % 43'ünün kâğıdında anlatım bozukluğuna rastlanmıştır. Öğrencilerin % 57'sinin ise kâğıdında anlatım bozukluğu yoktur. Bu değerlerin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin cümle kurarken sıkça hata içine düştükleri, sağlam, duru, anlaşılır cümleler kuramadıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin 'de' bağlacının yazımında da sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin % 46'sı 'de' bağlacını yanlış kullanırken % 54'ü doğru kullanmaktadır. De bağlacının '-de' ayrılma hali ekiyle karıştırıldığı ve kelimeyle birleşik yazıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 53'inin ise büyük harflerin kullanımıyla ilgili eksiklerinin olduğu görülmektedir. Özellikle cümleye başlarken küçük harfle başladıkları, özel isimleri küçük harflerle yazdıkları belirlenmiştir. Öğrencilerden sadece birinde ki bağlacının, birinde ise soru ekinin kelimeyle birleşik yazıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerden sadece % 8'inin kâğıdında hiçbir hataya rastlanmamıştır. Fakat diğer kâğıtlarda çeşitli hataların olduğu tespit edilmiştir. Yüz öğrenciden sadece 8'inin kâğıdında herhangi bir hatanın olmaması, fakat 92 öğrencinin kâğıdında çeşitli hataların yer alması bu konuda eksiklerin olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada meslek yüksekokulundan mezun olmaya aday öğrencilerin ileriki yaşamlarında onlara kolaylık sağlayacak olan yazılı ifade becerilerinin hangi düzeyde olduğu belirlenmek istenmiştir. 2. sınıfta okuyan bu öğrenciler mezun olduktan sonra iş hayatlarında ve sosyal hayatlarında sıkça yazılı iletişim kurmak durumunda kalacaktır. Özellikle günümüzde hem iş hem de sosyal yaşamda hızla gelişen teknolojik araçlar yazılı iletişimi zorunlu kılmaktadır. Ayrıca iş dünyasında donanımlı bireylerin daha çok talep görmesi hem sözel hem de yazılı iletişimi gelişmiş bireylerin öncelik kazanmasına neden olmaktadır. Yapılan çalışma sonucunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin kendilerine verilen bir konuyu anlayıp ifade edebilme becerilerinde bazı eksikliklerin olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan 100 öğrencinin % 80'i konuyu tam ifade edebilirken, % 14'ünün konuyu tamamen yanlış anlayıp yanlış ifade ettiği, % 6'sının

ise kısmen anlayıp ifade edebildiği ortaya çıkmıştır. Yaklaşık öğrencilerin % 20'sinin kendilerine verilen bir sözü anlamakta sıkıntı yaşamaması okuma alışkanlıklarının zayıf olması, bölümünde sınavsız geçişle okuyor olması gibi nedenlere bağlı olabilir.

Öğrencilerin kâğıt düzeni konusunda da eksiklerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin % 57'si kâğıt düzenine hiç uymamış, kenar boşluklarına, paragraf başlarına gerek duymadan yazılarını yazmışlardır. Meslek yüksekokulunun 2. sınıfına gelmiş bir bireyin kâğıt düzenine dikkat etmeden rastgele yazması önceki eğitiminde bu alışkanlığı kazanamadığını göstermektedir. En önemli konulardan biri olan yazım konusunda ise öğrencilerin çeşitli hatalar yaptığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin %67'sinin kâğıdında bazı kelimelerin yanlış yazıldığı, % 46'sının kâğıdında 'de' bağlacının yanlış yazıldığı, % 53'ünün kâğıdında büyük harfle başlaması gereken kelimelerin küçük harfle başladığı, %1'inin kâğıdında soru eki 'mi''nin birleşik yazıldığı ve % 1'inin kâğıdında ise 'ki' bağlacının birleşik yazıldığı tespit edilmiştir.

Öğrencilerin % 43'ünün cümlelerinde anlatım bozukluğu ortaya çıkmıştır. Çeşitli sebeplerden kaynaklanan bu anlatım bozukluklarının dikkatsizlikten, okuma alışkanlığının olmamasında ve yöresel kullanımların sıklığından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin noktalama işaretleri konusunda da eksiklerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin % 48'inin kâğıdında çeşitli noktalama hataları belirlenmiştir. Yaptığımız çalışma sonucunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerisine yeterli düzeyde sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda meslek yüksekokullarında öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik derslere programlarda yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Türk dili derslerinin kredisiz olması, öğrencinin belirli bir geçme notuyla başarılı sayılması derslere olan ilgiyi azaltmaktadır. Bu anlamda değişikliklerin yapılması ve ders saatinin artırılmasının da uygun olacağı düşünülmektedir. Ayrıca sınavsız geçişlerde öğrencilerin bu anlamdaki yeterliklerinin de önemli bir eleyici olarak değerlendirmelere tabi tutulması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksan, D. (1987). *Her yönüyle dil*, (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aktaş, Ş. (2007). *Meslek yüksekokullarında eğitimin etkinliği ve bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2009). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Arıcı, A.F. ve Urgan, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 317-328.

Aşıcı, M. ve Mataracı, E. (1999). İlköğretim birinci kademedeki öğrencilerin imlâ ve noktalama ile ilgili bilgi ve beceri düzeyi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı: IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu Bildirileri*, 6, 106-115.

Avcı, E. (2006). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yaptıkları yazılı anlatım yanlışlarının incelenmesi (Muğla ili örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Belet, Ş.D. ve Yaşar, Ş. (2007). Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile Türkçe dersine ilişkin tutumlara etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3/1, 69-86.

Caykaytar, S. (2010). İlköğretimde yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde yazma süreci modelinden yararlanma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3/10, 133-139.

Çetin, Y. ve Karaata, C. (2010). Türk öğrencilerinin kitap okumama sorununa çözüm önerileri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19/1, 202-215.

Gansle, K.A., VanDerHeyden, A.M., Noell, G.H., Resetar, J.L. & Williams, K.L. (2006). The technical adequacy of curriculum-based and rating-based measures of written expression foremantry school students. *School Psychology Review*, 35/4, 435-450.

Georg, B. C. (2006). Reading and writing thought in a sophomore course on plate tectonics. *Journal of Geoscience Education*, 54/1, 25-30.

Göçer, A. (2010). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin süreç yaklaşımı ve metinsellik ölçütleri ekseninde değerlendirilmesi (Niğde üniversitesi örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18/1, 271-290.

Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gündüz, O. ve Şimşek, T. (2011). *Anlatma teknikleri: 2 uygulamalı yazma eğitimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kırbaş, A. (2006). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Koçak, A. (2005). *Bolu ili ilköğretim beşinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Korkmaz, Z. (2003). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

McCurdy, M., Watson, S., Skinner, C. & Shriver, M. (2008). Examining the effects of a comprehensive writing program on the writing performance of middle school students with learning disabilities in written expression. *School Psychology Quarterly*, 23/4, 571-586.

MEB. (2006). *Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.

Özbay, M. (2009). *Türkçe özel öğretim yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.

Özkan, M. (2010). *İnsan iletişim ve dil*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Uçgun, D. (2009). “Yazılı anlatımları” açısından Türkçe öğretmeni adaylarının bilgi ve beceri düzeylerine yönelik bir değerlendirme. *I. Uluslar arası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresine sunulmuş bildiri*, Çanakkale.

Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23/2, 461-472.

Yaman, H. ve Sügümlü, Ü. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ders dışı kitap okuma alışkanlıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18/1, 291-306.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, C. (2008). *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Yılmaz, M. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı üzerine bir inceleme (Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümü örneği), *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3/37, 144-167.